

Bruxelles, den 7. november 2025
(OR. en)

14930/25

SPORT 43

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Demokrati og gennemsigtighed inden for sport – <i>Udveksling af synspunkter</i>

Vedlagt følger til delegationerne en styringsnote fra formandskabet om ovennævnte emne med henblik på udvekslingen af synspunkter på samlingen i Rådet (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 28. november 2025.

Demokrati og gennemsigtighed inden for sport

Styringsnote fra formandskabet

Sport er en integreret del af det europæiske samfund. Det er mere end konkurrence, resultater og medaljer: Det inspirerer, engagerer og forener mennesker på tværs af grænser, kulturer og sprog. Ved at fremme glæde, retfærdighed, inklusion og respekt bidrager sport til at forme aktive, sunde og socialt engagerede borgere. Det bygger bro, skaber rum og fjerner forskelle i bestræbelserne på at nå fælles mål. På banen og i lokale klubber styrker sport den fælles identitet og samhørighed og viser, at fairplay og overholdelse af regler er grundlaget for demokratisk medborgerskab. Som en ægte demokratiskole skaber sport integritet, ansvar og deltagelse, hvilket styrker selve det sociale fundament, som vores samfund hviler på.

Der er opbygget en europæisk sportsmodel på dette grundlag. Den bygger på den overbevisning, at sport ikke blot skal underholde, men også værne om vores fælles værdier demokrati, gennemsigtighed, solidaritet og respekt for menneskerettighederne. Disse principper er hjørnestenene i den tillid og legitimitet, som sport er baseret på. Uden dem risikerer sport at miste sin samlende rolle som en konstruktiv kraft til gavn for samfundet. Derfor har det danske EU-formandskab valgt at sætte demokrati og gennemsigtighed inden for sport i centrum for denne politiske drøftelse.

Den fælles erklæring om gennemsigtighed, demokrati og menneskerettigheder i de internationale sportsforbunds arbejde, som Danmark og de nordiske lande tog initiativ til i 2021, var en vigtig milepæl. Erklæringen, der oprindeligt blev undertegnet af 23 europæiske lande og nu er godkendt af i alt 38 lande, fremmer åben og demokratisk beslutningstagning og tjener som en nyttig reference i nationale og internationale drøftelser for sportsorganisationer, som har et betydeligt ansvar for at gennemføre og opretholde bedste demokratiske praksis. Demokratiske og gennemsigtige værdier er nu fast forankrede i EU's sportspolitik, fra hvidbogen om idræt fra 2007 og Lissabontraktaten fra 2009 til EU-arbejdsplanerne for sport og Erasmus+-programmet, som alle styrker god forvaltningspraksis og integrerer sportens samfundsmæssige rolle i det europæiske samarbejde.

På trods af disse fremskridt er der fortsat alvorlige udfordringer. Der er stadig demokratiske underskud i mange internationale sportsorganisationer, hvor beslutninger med vidtrækkende konsekvenser træffes uden reel inddragelse af medlemsorganisationer, sportsudøvere eller civilsamfundet. Gennemsigtigheden er også fortsat utilstrækkelig, f.eks. i forbindelse med tildeling af værtsrettigheder, hvor uklare kriterier og uigennemsigtige afstemningsprocedurer øger risikoen for korruption og utilbørlig påvirkning. Samtidig anvendes sport fortsat som et redskab til såkaldt sportswashing, hvor regimer udnytter store begivenheder til at polere deres omdømme og aflede opmærksomheden fra udemokratiske processer og krænkelse af menneskerettighederne.

Desuden har vi set en trussel fra udbryderligaer – kommercielle foretagender, der ikke fuldt ud er i overensstemmelse med de underliggende værdier i en europæisk sportsmodel. Lukkede turneringer uden systemer med op- og nedrykning, der undergraver solidariteten mellem store og små klubber, bryder de grundlæggende bånd mellem breddeidræt og eliteidræt og svækker åbenheden og retfærdigheden, der udgør kernen i de europæiske sportstraditioner. Flytning af europæiske turneringer til steder uden for Europa til kommercielle formål kan også svække de kulturelle og sociale bånd mellem klubber, fans og lokalsamfund. Når sport flyttes væk fra sine naturlige rammer, risikerer den at fremmedgøre sine tilhængere og miste sin rolle med hensyn til at bevare den lokale og nationale identitet.

Hvis denne udvikling fortsætter, er der risiko for, at sporten mister sin folkelige legitimitet. Offentlighedens tillid afhænger af den opfattelse, at kampe spilles på lige vilkår, og at beslutninger træffes på et retfærdigt demokratisk grundlag. Det kræver en aktiv indsats at forsvare en europæisk sportsmodel. EU, dets medlemsstater og sportsorganisationer skal på ny bekræfte deres engagement i værdierne i en europæisk sportsmodel, støtte åbne turneringer og bevare solidariteten mellem breddeidræt og eliteidræt.

At forsvare modellen indebærer at opretholde gennemsigtighed og integritet og sikre, at adgangen til turneringer og sportslig succes er baseret på fortjeneste – ikke finansiell eksklusivitet eller lukkede systemer. Denne gennemsigtighed, der sikres gennem systemer med op- og nedrykning, adskiller størstedelen af europæisk sport fra kommercielt drevne formater. EU's og dets medlemsstaters anerkendelse af sportens autonomi bør ikke få os til at hvile på laurbærrene; vi skal forblive aktive, i løbende dialog og engagerede i løbende forbedringer. Det er nødvendigt at tage klart afstand fra at flytte europæiske turneringer uden for Europa til kommercielle formål og på ny bekræfte, at sportens kulturelle og sociale værdi ikke bør reduceres til en handelsvare.

Tildeling af værtsrettigheder til store begivenheder er et andet område, hvor gennemsigtigheden og legitimiteten skal styrkes. Beslutninger bør være baseret på klare, offentlige kriterier, og kandidatlandene bør evalueres på grundlag af deres resultater med hensyn til menneskerettigheder, forvaltningsstandarder og pressefrihed. I de seneste år har whistleblowere og uafhængige undersøgelser afsløret, hvordan tildelingen af turneringer kan påvirkes af uigennemsigtig beslutningstagning, manglende tilsyn og manipulation af offentlige narrativer – herunder overvågning af journalister og kontrol med oplysninger for at undertrykke kritik. Sådanne erfaringer fremhæver risiciene, når gennemsigtigheden og ansvarligheden svækkes, og viser det presserende behov for at sikre, at åbenhed, ytringsfrihed og uafhængig kontrol bliver ufravigelige betingelser for tildeling og overvågning af internationale sportsbegivenheder.

Når der er truffet beslutninger om værtsrettigheder, er fuld offentliggørelse af afstemninger og gennemsigtige opfølgningsprocesser derfor afgørende sammen med uafhængigt tilsyn og klare krav til begivenhedens langsigtede sociale og miljømæssige eftermæle.

Styrkelse af demokrati og gennemsigtighed inden for sport rækker imidlertid langt ud over værtsrettigheder. Det drejer sig om den daglige forvaltning af forbund, klubber og foreninger, hvordan finansielle strømme håndteres, hvordan sportsudøvere beskyttes og støttes, og hvordan oplysninger deles. Det indebærer også støtte til dem, der fremmer sportens integritet – journalister, whistleblowere og uafhængige eksperter – hvis kontrol og mod er absolut nødvendig for at sikre ansvarlighed. Det er en central del af den demokratiske forvaltning inden for sport at sikre, at disse aktører kan operere frit og sikkert.

Intet land og ingen organisation kan opnå disse ændringer alene. Fremskridt afhænger af stærke alliancer mellem ligesindede stater, støtte til internationale sportsforbund med hensyn til at reformere deres forvaltningspraksis og udvikling af praktiske redskaber og standarder med henblik på åbenhed og ansvarlighed. Fremme af uddannelse og mediekendskab inden for sportsøkosystemet er lige så vigtigt for at styrke kritisk og uafhængig rapportering og bidrage til at modstå manipulation af og kontrol med narrativer.

Gennem en kollektiv indsats kan EU, dets medlemsstater og sportsorganisationer bidrage til at sikre, at gennemsigtighed og demokrati bliver reglen snarere end undtagelsen i international sport. Sport forener os, men har også brug for os. Der er behov for en stærk, demokratisk og fælles europæisk stemme for at forsvare sportens integritet og bevare dens rolle som en samlende kraft i samfundet.

Alle medlemsstater opfordres derfor til at overveje følgende spørgsmål:

1. Hvordan kan EU og dets medlemsstater mest effektivt og konkret støtte internationale sportsforbund i at styrke demokrati, gennemsigtighed og integritet i forvaltningsstrukturerne – f.eks. ved hjælp af fælles europæiske principper for god forvaltningspraksis, der fastsætter klare standarder og forventninger?
2. Hvordan kan EU og dets medlemsstater mest resolut forsvare og fremme en europæisk sportsmodel – herunder værdier som åbne turneringer, solidaritet mellem alle sportslige niveauer og socialt ansvar – samtidig med at der også tages fat på udbryderligaer og flytning af europæiske turneringer?

Vær venlig ikke at overskride tre minutters taletid.